

Zaaiuienrassen

KW 0226

Door: H.W.G.Floot

Inleiding

Op de Noordelijke klei- en zavelgronden worden steeds meer uien geteeld. De eerste vraag die dan naar voren komt is: Wat zijn de beste rassen? Hoe is de vroegheid en wat zijn de opbrengsten.

Er zijn een aantal criteria waaraan een goede ui moet voldoen: De ui moet een mooie stro gele kleur hebben, een uniforme partij, een goede vorm, hard zijn met een dunne hals. Verder moet de ui goed bewaarbaar zijn.

De vroegheid van de uien is belangrijk in deze Noordelijke regio. Een maatstaf hiervoor is het aantal groeidagen. Dit is het aantal dagen tussen opkomst en dat 50 procent van het loof is gestreken.

In opdracht van HPA is op de proefboerderij Kollumerwaard een proefveld aangelegd met 22 rassen om de gebruikswaarde van een aantal rassen na te gaan. Dit proefveld sloot aan bij een demoveld dat samen met Agrifirm werd uitgevoerd.

Om een en ander aan de praktijk te tonen is naast de gebruikelijke excursies op de proefboerderij op 12 september een speciale opendag gehouden.

Algemene proefveldgegevens

gewas	zaaiuien	
zaaidatum	8 april 2002	
zaaiafstand	4 eenheden, 5 rijen op bedden	
voorvrucht	pootaardappelen	
bodemanalyse	pH-KCl 7.6; CaCO ₃ 8.2; humus 1.9; afsl.17-23; lutum 13; Pw get 25; K-HCL 18; K-getal 21; MgO-NaCl 56; Mn 88	
N-min 0-60 cm	4 febr.	26 kg/ha
bemesting	26 maart	700 kg 7+14+28
	30 mei	260 kg 15+15+15
onkruidbestr.	20 april	3 l/ha Reglone + 1 Stomp 400 SC
	11 mei	0,5 l/ha Pyramin + 0,5 Stomp
	18 mei	0,55 l/ha Pyramin
	23 mei	0,55 l/ha Pyramin + 0,55 Stomp + 1 CIPC
	1 juni	0,5 l/ha Pyramin + 0,2 Basagran
	4 juni	1 l/ha Targa + 1 Actirob
	17 juni	0,2 l/ha Actril + 0,3 Basagran
	ziektebestr.	5 juli
12 juli		1 l/ha Daconil + 0,4 Kenbyo
19 juli		0,4 l/ha Shirlan
26 juli		1 l/ha Daconil + 0,4 Kenbyo
2 aug.		1 l/ha Daconil + 0,2 Ridomil
8 aug.		4,5 l/ha macozeb + 0,2 Ridomil
	15 aug.	4,5 l/ha macozeb + 0,2 Ridomil
zwadrooien	6 september	
oogst	13 september	

Aanleg en uitvoering

Na het ploegen op 7 maart is de grond met de rotorkoepel bewerkt. Op 27 maart is de bemesting gestrooid. Op 8 april zijn de uien gezaaid. De opkomst rond 1 mei was goed. De erg lange natte periode heeft wel invloed gehad op de ontwikkeling, doordat de grond dicht sloeg. Later in het seizoen trad een verbetering op. De stand was goed en regelmatig. Eind augustus begonnen de vroege uien te strijken.

Het aantal groeidagen is berekend tussen het moment van opkomst en het tijdstip waarop 50 procent van het loof is gestreken.

Op 6 september is in het zwad gerooid. De zwad periode kende mooi zonnig weer. Op 13 september is 6 meter zwad in zakken gezet voor opbrengst en sortering bepaling. De uien zijn bruto gewogen en voor de droogwand gedroogd. Op 10 december zijn de uien machinaal afgestaart en gesorteerd. Het tarra percentage is berekend van het bruto ingeschuurde product en de netto gesorteerde totale opbrengst.

Resultaten

Het jaar 2002 was een moeilijk jaar voor de teelt van zaaiuien. Door het wegvallen van propachloor was de onkruidbestrijding een stuk lastiger dan in de jaren daarvoor. Ook de schimmelbestrijding gaf de nodige problemen door het wegvallen van mancozeb. Ook de weersomstandigheden waren van invloed op het uiteindelijke resultaat, zoals in tabel 1 vermeld. In tabel 2 staan de resultaten van PPO onderzoek 1997/2002.

Tabel 1: ras, aantal groeidagen, planten/m², opbrengst en sortering in kg/are en het percentage tarra, hardheid dec 2002 en april 2003. Kollumerwaard 2002

ras	groeidagen	Planten /m ²	<40	40/60	60/70	>70	totaal kg/ha	relatief 100=577	%tarra	hardh dec02	hardh apr03
Takstar	111	53	8	248	245	70	572	99	7.3	80	
Paraat	111	89	25	438	159	8	630	109	8.7	101	91
TEX2095	111	67	25	364	144	18	551	95	7.6	108	82
TEX2105	111	71	29	309	145	49	532	92	10.8	75	
Bonus	111	68	8	257	387	164	817	141	7.7	87	75
SG8286	117	68	25	360	151	20	556	96	8.6	110	124
Tasco	117	63	25	330	148	13	516	89	9.0	98	95
Summit	121	84	23	429	187	16	656	114	9.0	103	94
Friso	121	63	20	287	142	28	478	83	7.8	104	95
Julia	122	49	15	190	187	88	480	83	7.8	109	117
Durito	122	74	17	361	220	31	629	109	10.2	115	100
Baldito	122	69	18	345	196	20	578	100	9.5	106	103
BGS180	122	85	36	418	125	16	596	103	10.1	106	108
Drago	122	61	18	326	145	13	501	87	9.9	107	124
Hytech	122	87	33	429	127	10	600	104	10.1	104	87
SG8282	122	83	26	465	146	13	651	113	8.4	102	99
Hyskin	123	82	32	356	161	22	572	99	11.0		
Hyfort	124	77	28	337	142	19	526	91	8.9		
Sunskin	124	61	16	300	189	49	555	96	8.3	98	90
Profit	124	62	24	331	159	24	539	93	10.1	107	110
Bravo	124	68	27	336	158	12	533	92	10.2	116	119
Stamford	125	66	7	261	275	96	640	111	8.6	100	94
lsd		11	10	48	55	31	82	-	2.7		

Rasbeschrijving

Takstar: Takii Europe

Takstar is een ronde ui met diep bronzen kleur. de hals is dun waardoor de bol snel kan worden teruggedroogd. Takstar is een van de vroegste zaairassen. De afgelopen jaren is Takstar steeds in de eerste helft van augustus af-land geleverd. Het is dan ook geen bewaarui. Door de hoge mate van uniformiteit kan er met zeer weinig tarra worden geoogst. Takstar heeft bewezen over een zeer goede Fusarium-tolerantie te beschikken.

Paraat: Takii Europe

De uniformiteit is heel goed en de nek is dun. Het ras is erg vroeg. De productie ligt op het gemiddelde. Het ras is niet geschikt voor de lange bewaring.

Summit: Bejo de Groot en Slot

Harde ui met een mooie bol/nek verhouding. De combinatie van vroegheid en geschiktheid voor lange bewaring vraagt een goed opdrachtige grond. Zelfs bij late zaai geeft Summit een uniforme bolvorming en goede opbrengst.

Julia: v.o.f. Hoogzand

Een goede vroege ui mooi van vorm en kleur, voor de teler die een vroege ui ook lang wil bewaren. Julia is een zaadvaste ui, wat inhoudt dat de vermeerdering veel goedkoper is. De prijs van een pak uienzaad is dan ook goedkoper dan die van de hybride uien. Julia is geschikt voor de lange bewaring.

Bonus: Takii Europe

Bonus combineert vroegheid met opbrengst. Met een gemiddelde sortering van 60/80, concurreert Bonus met plantuien die voor de verwerking worden gebruikt. Bonus kan tot januari worden bewaard. Bonus heeft een goede Fusarium-tolerantie, minder dan de Takstar, maar beter dan alle andere rassen op de rassenlijst.

Durito: Royal Sluis

Vroege ui die geschikt is voor de bewaring. De matige spruitolerantie gecombineerd met een gemiddelde huidvastheid en hardheid geven een vroeg ras met bewaarkwaliteiten.

Durito is een ui met een stevige nek en een goed wortelgestel.

Hyfort: Bejo De Groot en Slot

Is de afgelopen 3 jaar onderzocht. de uniformiteit en nekdikte van de ui zijn goed. In 2000 is de vorm als iets hooggrond beoordeeld. Het is een wat vroeger ras met een redelijke productie. De huidvastheid ligt iets onder het gemiddelde. Het bewaarrendement ligt rond het gemiddelde. De uien zijn hard en de kiemrust is vrij goed.

Wellington: Syngenta Seeds

Wellington=SG8286 is een vroeg te oogsten ras met een uitstekende bewaarbaarheid. De bewaarbaarheid uit zich in een zeer goede huidvastheid, hardheid, netto rendement na bewaring en spruitrust. Dit ras heeft een mooi strogele kleur.

Stamford: Syngenta Seeds

De uniformiteit is heel goed en de vorm en nekdikte van de ui zijn goed. De vroegrijpheid ligt op het gemiddelde en de opbrengst ligt iets onder het gemiddelde. De huidvastheid, het percentage leverbaar en de hardheid liggen rond het gemiddelde. De kiemrust is zeer goed. Een middelvroeg ras met een hoge opbrengst. Dit ras komt het best tot z'n recht op gronden vanaf 18% afslibbaar.

Hyskin: Bejo De Groot en Slot

Hyskin is redelijk uniform. de ui heeft een iets dikkere nek en de vorm is iets hooggrond. De vroegheid is gemiddeld. De opbrengst, de huidvastheid en het bewaarrendement liggen rond het gemiddelde. De uien zijn hard en de kiemrust is goed, een ras dat leng bewaard

kan worden. Hyskin is het grootste ras in Nederland, draait al jaren mee en is erg betrouwbaar.

Tasco: Nickerson-Zwaan

Tasco=NiZ37-30 is een Rijnsburger type met een sterke waslaag op het blad. Verder is het een productieve ui, met een opvallend helder bruine kleur. Tasco is te bewaren tot maart.

Friso: Nickerson-Zwaan

Friso is een vroege Rijnsburger hybride, die geschikt is voor de vroege af land levering en bewaring tot eind januari. Het is een grof groeiende, uniforme ui, die vroeg kan worden gezaaid en op alle grondsoorten een goede opbrengst geeft.

Baldito: Royal Sluis

Baldito=RS375. De ronde uien zijn uniform. Het ras is vrij vroeg. De productie is erg hoog, maar het ras is niet geschikt voor de lange bewaring.

Sunskin: Syngenta Seeds

De uniformiteit, vorm en nekdikte van de ui zijn goed. De vroegheid van het ras is gemiddeld met een redelijk goede opbrengst. De huidvastheid en de hardheid liggen iets boven het gemiddelde. de kiemrust is goed. Sunskin is geschikt voor de lange bewaring met een hoog bewaarrendement.

Profit: Advanta Seeds

De uniformiteit, nekdikte en vorm van de ui zijn goed. Het is een ras met een gemiddeld aantal groeidagen en een productie die boven het gemiddelde ligt. De huidvastheid is goed. Het percentage gezond, het percentage leverbaar en ook het bewaarrendement liggen rond het gemiddelde. De ui is hard en de kiemrust is redelijk.

BGS 180: Bejo De Groot en Slot

Een nieuwe zaaiui die wat betreft vroegheid overeenkomt met Hyskin. geeft wat rondere uien en is mooi strogeel van kleur. Kan op dezelfde gronden geteeld worden als de Hyskin en is net als de Hyskin geschikt voor de lange bewaring.

Drago: Nickerson-Zwaan

Middenvroege Rijnsburger hybride, redelijk productief van aard en met een zeer sterke huid. Deze ui is zeer geschikt voor de lange bewaring. Een ras dat een wat zwaardere nek heeft en het daardoor niet zo gauw opgeeft op de wat zwaardere grondsoorten. Drago geeft een bronskleurige mooie ronde ui.

Bravo: Nickerson-Zwaan

De uniformiteit, nekdikte en vorm van de ui zijn goed. Bravo is met 125 groeidagen wat later. Het heeft een redelijke productie. De huidvastheid en het bewaarrendement liggen iets boven het gemiddelde. De hardheid en de kiemrust zijn zeer goed. Een groeikrchtig ras dat op de wat lichtere groeikrchtige gronden geteeld moet worden, geschikt voor de lange bewaring. dit ras geeft een uniformen ronde ui met een fijne nek die bronskleurig van kleur is.

Hytech: Bejo De Groot en Slot

Vitaal, opgericht opgaand loof vormt zijn handelsmerk. Het gewas blijft lang gezond en groen. Gelijkmatig strijkend. Grote opbrengst van uniforme, ronde uien. Een ijzersterke ui voor de lange bewaring. De ui heeft een iets dikkere nek en de vorm is iets hoogrond. De vroegheid is gemiddeld en de productie ligt boven het gemiddelde. De huidvastheid is goed, de hardheid matig.

In tabel 2 staan de resultaten van door het PPO uitgevoerd rassenonderzoek in de jaren 1997/2002 en geeft een indruk van de kwaliteit.

Tabel 2: Resultaten rassenonderzoek 1997/2002

ras	groeidagen	productie	bewaarendement	huidvastheid	hardheid	dagnr met 50% uitloop	jaren in onderzoek	kweekbedrijf
Rassen voor directe afzet								
Takstar	113	95						Takii Europe
Paraat	116	95						Takii Europe
Takmark	116	91						Takii Europe
Bariton	119	101						Royal Sluis
Bonus	121	125						Takii Europe
Victory	122	100						S&G Seeds
Rassen voor de bewaring								
Baldito	119	100	95	101	92	40	1	Royal Sluis
Wellington	120	99	113	107	112	88	1	S&G Seeds
Summit	120	101	101	100	101	48	4	Bejo/de G&S
Boston	121	94	102	100	98	44	5	Advanta Seeds
Durito	121	100	97	98	101	34	3	Royal Sluis
Hyfort	122	97	100	98	104	49	3	Bejo/de G&S
Splendito	122	103	98	97	98	33	3	Royal Sluis
Stamford	122	98	102	101	98	78	4	S&G Seeds
Bristol	123	99	102	102	94	32	4	Advanta Seeds
Hyfield	123	103	103	101	97	52	5	Bejo/de G&S
Hyskin	123	99	101	100	102	55	5	Bejo/de G&S
Profit	123	103	99	100	103	36	3	Advanta Seeds
Samira	123	101	98	99	101	47	3	Advanta Seeds
Sunskin	123	99	102	101	101	60	3	S&G Seeds
Drago	124	96	102	104	114	58	1	Nickerson-Zw
Starito	124	106	90	103	95	27	2	Royal Sluis
Bravo	125	95	102	103	111	61	4	Nickerson-Zw
VDH7535	125	103	101	102	94	39	1	Advanta Seeds
VDH98482	125	97	100	102	108	58	1	Advanta Seeds
Hytech	126	106	107	104	95	48	2	Bejo/de G&S
Narvito	126	102	95	100	97	39	3	Royal Sluis
Nerato	126	99	103	104	104	47	4	Nickerson-Zw
Renate	127	101	97	102	94	36	3	Bejo/de G&S
Accent	129	107	101	103	102	29	3	Bejo/de G&S
Rode ui								
Hyred	122	86	112	108	83	73	1	Bejo/de G&S
gemiddeld	112.3	100	100.9	101.6	100	48.4	2.9	

Bij productie 100=751 kg/are

Bron: PPO Lelystad